

Prezident vs. ústava? Jestli Pavel nepřijme ministry kvůli EU a NATO, hrozí ústavní žaloba, varuje Vondráček

21.5.2025 - Libor Vondráček | Svobodní

Prezident Petr Pavel překvapil ostrým výrokem, že by odmítl jmenovat ministry, kteří zpochybňují členství Česka v EU a NATO. Šéf Svobodných Libor Vondráček to ale považuje za vážný zásah do ústavního pořádku a varuje před důsledky.

Zatímco většina politiků řeší ekonomické potíže, migraci nebo energetiku, prezident Petr Pavel přilil olej do ohně jinde – v oblasti, kde je každé slovo na vážkách: u výkladu Ústavy. V rozhovoru pro podcast Hospodářských novin uvedl, že by měl problém jmenovat ministry, kteří zpochybňují členství České republiky v Evropské unii a NATO. A že pro něj je to „nepřekročitelná hranice“.

Tato slova ovšem nenechala chladným předsedu Svobodných Libora Vondráčka. Ten se k prezidentovu výroku vyjádřil velmi ostře – a dokonce připomněl možnost ústavní žaloby.

„Představte si, že by předseda Senátu po vítězství Petra Pavla řekl, že odmítne přijmout ústavní slib prezidenta, který byl sice demokraticky zvolen, ale byl v KSČ. Takové chování by bylo nepřijatelné – a to samé platí pro prezidenta, který chce svévolně odmítat ministry kvůli jejich názorům,“ uvedl Vondráček na sociální síti X.

Podle něj prezident nemá právo určovat, kdo může být ministrem. „Premiér musí panu prezidentovi vysvětlit, že podle Ústavy na takový postup nemá nárok. A pokud by Pavel přesto trval na tom, že bude zasahovat do výběru ministrů, je potřeba se připravit na podání ústavní žaloby za hrubé porušení Ústavy,“ uvedl šéf Svobodných.

Podle článku 68 Ústavy prezident jmenuje vládu na návrh premiéra. Přestože se historicky vedly debaty o „diskreční pravomoci“ prezidenta, tedy o tom, zda může návrh premiéra odmítnout, většina ústavních právníků se shoduje: hlava státu má v tomto případě spíše ceremoniální roli a nesmí vládu blokovat z politických důvodů.

Pro mnohé politiky i komentátory jsou Pavlova slova problematická i z hlediska možné selekce na základě ideového přesvědčení. Pokud by prezident začal „filtrovat“ ministry podle jejich vztahu k EU a NATO, může to být vnímáno jako ohrožení pluralitní demokracie.

„Prezident má být nadstranický a sjednocující. Pokud začne určovat, kdo smí a nesmí do vlády na základě svých názorů, je to cesta do nebezpečných vod,“ komentuje jeden z právníků, který si přál zůstat v anonymitě.

Na druhé straně je však nutné připomenout, že prezident Petr Pavel své výroky podmínil extrémními případy – tedy situací, kdy by ministrem měl být člověk, který by Česko chtěl z EU či NATO dokonce vyvést.

Pro Svobodné je tento případ jasnou výzvou. Strana, která dlouhodobě kritizuje unijní centralismus a volá po větší suverenitě České republiky, se ocitá přímo u jádra sporu. Podle Libora Vondráčka by měl prezident hájit ústavní řád, nikoliv „politickou poslušnost vůči Bruselu“.

„Ústava chrání demokratickou soutěž názorů. Nesmíme dopustit, aby ji kdokoliv – byť z Hradu – ohýbal podle své agendy,“ dodává předseda Svobodných.

Pokud by v budoucnu vznikla vláda s účastí sil kritičtějších k EU a NATO – a prezident by některé ministry odmítl – může se celá situace skutečně stát předmětem ústavního sporu. A jak připomíná Vondráček: „Premiér si nesmí nechat líbit vstupování prezidenta do jeho kompetencí. Jinak se může stát, že budeme řešit nejen politickou, ale i ústavní krizi.“

Přezato z Parlamentních listů

<https://svobodni.cz/novinky/prezident-vs-ustava-jestli-pavel-neprijme-ministry-kvuli-eu-a-nato-hrozi-u-ustavni-zaloba-varuje-vondracek>